

Zaštita i spašavanje

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija), u skladu sa svojim mandatom, pruža podršku Bosni i Hercegovini (BiH) u razvoju pouzdanog sistema pripravnosti i upravljanja katastrofama, u skladu sa obavezama koje ima prema OSCE-u, te u skladu sa Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini. Misija pruža pomoć nadležnim organima, organizacijama civilnog društva i drugim akterima, u cilju podizanja otpornosti na prirodne i druge opasnosti na viši nivo i smanjenja ranjivosti ljudi i materijalnih dobara na rizike uzrokovane katastrofama. Zahvaljujući svom sveobuhvatnom pristupu sigurnosti, Misija može dati važan doprinos poboljšanju saradnje i koordinacije između svih nadležnih ministarstava i agencija u oblasti upravljanja urgentnim/kriznim situacijama i oporavka. Ove aktivnosti predstavljaju dopunu realizaciji ciljeva održivog razvoja UN-a do 2030. godine kao i realizaciji [Okvira za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija za razdoblje od 2015. do 2030. godine](#).

Ključni izazovi

Prema [Izveštaju o globalnim rizicima Svjetskog ekonomskog foruma iz 2019. godine](#), BiH je svrstana među države sa visokom izloženošću i ranjivošću na meteorološke i geološke prirodne opasnosti te s nedovoljnim kapacitetima da se nosi sa rezultirajućim katastrofama. Prema Procjeni potreba BiH za oporavak od poplava 2014. godine, razorne poplave i klizišta iz 2014. godine uzrokovale su štete u vrijednosti od oko 2,04 milijarde eura. Katastrofe tih razmjera u velikoj mjeri narušavaju lokalnu, nacionalnu i regionalnu stabilnost i sigurnost te imaju potencijal da dovedu do unutardržavnih kao i međudržavnih tenzija, pa čak i da pokrenu sukob.

U proteklih nekoliko godina, nadležni organi i agencije u BiH ostvarili su značajan napredak u smanjenju podložnosti rizicima nastalim uslijed klimatskih promjena, prirodnih opasnosti i djelovanja čovjeka, uključujući tu, između ostalog, i kroz ispunjenje uslova za pristupanje [Mehanizmu EU za civilnu zaštitu](#). Međutim, sistem pripravnosti i upravljanja katastrofama još uvijek je opterećen brojnim manjkavostima, uključujući tu i nedovoljnu sposobnost sistema da umanjí posljedice katastrofe. Uz nedovoljne materijalne i finansijske resurse, neadekvatna saradnja otežava uspostavu integriranog, efikasnog i međusobno komplementarnog sistema upravljanja katastrofama. Složena i veoma decentralizirana političko-

administrativna struktura BiH, s preklapajućim, čak i oprečnim tumačenjima uloga, nadležnosti i područja djelovanja unutar sistema zaštite i spašavanja, često ometa upravljanje u vanrednim situacijama kao i ukupne aktivnosti smanjivanja rizika od katastrofa (DRR). To se pokazalo i tokom pandemije COVID-19, posebno u pogledu koordinacije upravljanja krizama na granici i pružanja međunarodne pomoći.

Uz to, uočeno je nedovoljno poznavanje i razumijevanje rizika od katastrofe kod predstavnika vlasti kao i u javnosti, a relevantni zakoni i propisi u raznim područjima nadležnosti nisu usklađeni s Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju BiH. U strategijama održivog razvoja na različitim nivoima vlasti nema DRR strategija, akcionih planova i DRR komponenti, iako je to predviđeno Okvirom za DRR iz Sendaija.

Uloga Misije

Misija pruža podršku u radu Sektoru za zaštitu i spašavanje pri Ministarstvu sigurnosti BiH i drugim institucijama na različitim nivoima vlasti, u cilju razvoja pouzdanog sistema pripravnosti i upravljanja katastrofama. To uključuje pružanje pomoći BiH u ispunjavanju njenih obaveza proisteklih iz nacionalnog zakonodavstva i međunarodnih obaveza, uključujući tu i [Odluku Ministarskog vijeća OSCE-a o smanjenju rizika od katastrofa](#). Misija se također zalaže za punu provedbu Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju BiH, posebno u pogledu jačanja uloge i kapaciteta Koordinacijskog tijela za zaštitu i spašavanje pri Vijeću

ministara BiH i usklađivanja odgovarajućih zakona.

S ciljem ispunjenja obaveza proisteklih iz Okvira za DRR iz Sendaija, Misija zajednički djeluje sa svim nivoima vlasti, kako bi pružila podršku poboljšanju i usklađivanju relevantnih strategija i zakona o pripravnosti, upravljanju i postupanju u slučaju katastrofe, uključujući zaštitu i spašavanje. U cilju pružanja pomoći u upravljanju sektorom sigurnosti, Misija pruža podršku izradi državnih, entitetskih i lokalnih DRR strategija i strategija održivog razvoja, u saradnji s Ministarstvom sigurnosti BiH, entitetskim upravama civilne zaštite i Odjelom za javnu sigurnost Brčko Distrikta BiH.

U 2019. godini podrška Misije Ministarstvu sigurnosti BiH rezultirala je ažuriranim Dokumentom o procjeni rizika od prirodnih i drugih katastrofa u BiH, koji je Vijeće ministara BiH nakon toga usvojilo. Primjena ovog Dokumenta bila je ključna za jačanje platforme DRR-a u BiH u skladu sa Okvirom za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija, a omogućila je i punopravno članstvo BiH u Mehanizmu EU za civilnu zaštitu, u septembru 2022. godine.

Uz podršku u sferi donošenja i provedbe javnih politika, Misija također pomaže u jačanju kapaciteta institucija u područjima od suštinske važnosti za postizanje pouzdane pripravnosti i upravljanje katastrofama, poput saradnje između civilnih i vojnih struktura.

Podrška Misije dovela je do uspostave Operativno-komunikacijskog centra 112 pri Ministarstvu sigurnosti BiH, napretka u procesu uvođenja jedinstvenog EU broja za hitne slučajeve 112 te do izrade i naknadnog ažuriranja Dokumenta o procjeni rizika od prirodnih i drugih katastrofa u BiH. Kao rezultat, BiH bolje je osposobljena za prevladavanje brojnih prijetnji i opasnosti, poput hidrometeoroloških, geoloških i bioloških opasnosti, kao i opasnosti od šumskih požara, neeksplozivnih sredstava i terorizma.

Primjenom sveobuhvatnog pristupa OSCE-a sigurnosti, Misija olakšava saradnju i koordinaciju svih aktera koji su od vitalnog značaja za efikasnu pripravnost, odgovor na vanredne situacije i katastrofe, te sanaciju njihovih posljedica. Misija pomaže u izgradnji partnerskih odnosa i mreža između privatnog i javnog sektora, kao i civilnog društva. U skladu s tim, poseban naglasak stavljen je na podršku ulozi Oružanih snaga BiH u pružanju pomoći civilnim strukturama u slučaju prirodnih i drugih katastrofa, što je jedan od njihovih osnovnih zadataka propisanih Zakonom o odbrani BiH. Ova podrška za cilj ima i unapređenje saradnje između civilnih i vojnih struktura, u cilju optimalnog korištenja ograničenih resursa.

S obzirom na prekograničnu prirodu većine prirodnih i drugih opasnosti i njihov potencijal da izazovu sukob, Misija također saraduje s Uredom koordinatora OSCE-a za ekonomska i okolišna pitanja na provedbi regionalnih projekata u oblasti smanjenja

rizika od katastrofa, zaštite i spašavanja te zaštite okoliša.

Naredni koraci

U predstojećem periodu, Misija će dati prioritet pružanju podrške u izradi strategija smanjivanja rizika od katastrofa, koje imaju presudan značaj za spremnost na katastrofe i održiv razvoj BiH. Misija će također nastaviti pružati pomoć BiH u okončanju aktivnosti uvođenja broja za hitne slučajeve 112 te daljnjem usklađivanju dokumenata o planiranju i zaštiti između različitih nivoa vlasti, kao i njihovom usklađivanju sa zahtjevima EU.

Za više informacija
skenirajte QR kod.

